

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 25. októbra 2012*

„Voľný pohyb osôb — Článok 39 ES — Štátny príslušník jedného členského štátu, ktorý si hľadá zamestnanie v inom členskom štáte — Rovnosť zaobchádzania — Čakateľský príspevok pre mladých ľudí hľadajúcich si prvé zamestnanie — Udelenie podriadené podmienke absolvovania aspoň šiestich rokov štúdia v hostiteľskom členskom štáte“

Vo veci C-367/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Belgicko) z 27. júna 2011 a doručený Súdnemu dvoru 11. júla 2011, ktorý súvisí s konaním:

Déborah Prete

proti

Office national de l'emploi,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: sudcovia L. Bay Larsen, vykonávajúcu funkciu predsedu štvrtej komory, J.-C. Bonichot, C. Toader, A. Prechal (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- D. Prete, v zastúpení: J. Oosterbosch, avocate,
- belgická vláda, v zastúpení: L. Van den Broeck a M. Jacobs, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci P. A. Foriers, avocat,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a D. Hadroušek, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: V. Kreuzschitz a G. Rozet, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 19. júla 2012,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 12 ES, 17 ES, 18 ES a 39 ES.
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi D. Preteovou a Office national de l'emploi (ďalej len „ONEM“) v súvislosti s rozhodnutím, ktorým ONEM zamietol priznať D. Preteovej právo na čakateľský príspevok podľa belgických právnych predpisov.

Belgická právna úprava

- 3 Belgická právna úprava stanovuje poskytnutie mladým ľuďom, ktorí ukončili štúdium a hľadajú si prvé zamestnanie, príspevok na uľahčenie ich prechodu zo vzdelávania na trh práce, označený výrazom „čakateľský príspevok“.
- 4 Článok 36 ods. 1 prvý pododsek kráľovského nariadenia z 25. novembra 1991 týkajúceho sa úpravy nezamestnanosti (*Moniteur belge* z 31. decembra 1991, s. 29888), zmeneného a doplneného kráľovským nariadením z 11. februára 2003 (*Moniteur belge* z 19. februára 2003, s. 8026, ďalej len „kráľovské nariadenie“), stanovuje:

„Na priznanie čakateľského príspevku musí mladý pracovník spĺňať tieto požiadavky:

...

- 2° a) buď mať ukončené denné stredoškolské štúdium vyššieho stupňa alebo tretí rok denného technického, umeleckého alebo odborného stredoškolského štúdia vo vzdelávacom zariadení spravovanom, podporovanom alebo uznanom niektorým spoločenstvom;
- b) alebo získať od príslušnej skúšobnej komisie niektorého spoločenstva diplom alebo potvrdenie o štúdiu, aké sú uvedené v písmene a);

...h) alebo vykonávať štúdium či prípravu v inom členskom štáte Európskej Únie, pokiaľ sú kumulatívne splnené nasledujúce podmienky:

- táto mladá osoba predloží dokumenty, z ktorých vyplýva, že štúdium alebo príprava majú rovnaký stupeň ako tie, ktoré sú uvedené v predchádzajúcich písmenách, a sú im rovnocenné,
- v čase podania žiadosti o príspevok je mladá osoba ako dieťa závislá od pracovníkov migrujúcich v zmysle článku [39 ES], ktorí majú bydlisko v Belgicku.

...j) alebo byť držiteľom dokladu vydaného niektorým spoločenstvom, ktorý je rovnocenný s certifikátom v zmysle písm. b) alebo dokladu o spôsobilosti začať vyššie vzdelávanie; toto písmeno sa uplatňuje len za predpokladu, že predtým absolvoval aspoň šesťročné štúdium vo vzdelávacom zariadení spravovanom, podporovanom alebo uznanom niektorým spoločenstvom.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 5 Francúzska štátna príslušníčka D. Prete absolvovala stredoškolské štúdium vo Francúzsku, kde v júli 2000 získala odborné maturitné vysvedčenie ako administratívna pracovníčka. V júni 2001 sa vydala za belgického štátneho príslušníka a spolu sa usadili v Tournai (Belgicko).
- 6 Dňa 1. februára 2002 sa D. Prete zaregistrovala ako uchádzačka o zamestnanie na ONEM. Dňa 1. júna 2003 na ONEM predložila žiadosť o čakateľský príspevok.
- 7 Rozhodnutím z 11. septembra 2003 ONEM túto žiadosť zamietol z dôvodu, že D. Prete pred získaním diplomu o stredoškolskom štúdiu neabsolvovala aspoň šesť rokov štúdia vo vzdelávacom zariadení nachádzajúcom sa v Belgicku, ako to vyžaduje článok 36 ods. 1 prvý pododsek bod 2 písm. j) kráľovského nariadenia.
- 8 Žalobe, ktorú D. Prete podala proti tomuto rozhodnutiu, vyhovel Tribunal du travail de Tournai (Pracovný súd v Tournai), ktorý jej svojím rozsudkom z 19. decembra 2008 priznal právo na čakateľský príspevok.
- 9 Po odvolaní ONEM uvedený rozsudok zmenil Cour du travail de Mons (Vyšší pracovný súd v Mons) rozsudkom z 25. februára 2010. Tento súd zastával názor, že D. Prete nemala právo na čakateľský príspevok, pričom v tejto súvislosti najmä spresnil, že takéto právo nemohla získať ani z článku 39 ES, ani z článku 18 ES.
- 10 D. Prete na podporu dovolania, ktoré proti uvedenému rozsudku podala na Cour de cassation, najmä uvádza, že tento rozsudok porušuje práva, ktoré v prospech občanov Európskej únie zakotvujú články 12 ES, 17 ES, ako aj 18 ES a prípadne článok 39 ES.
- 11 Cour de cassation poznamenáva, že napadnutý rozsudok uvádza, že podmienka stanovená v článku 36 ods. 1 prvom pododseku bode 2 písm. j) kráľovského nariadenia doň bola zavedená s cieľom zabezpečiť existenciu skutočného spojenia medzi žiadateľom o čakateľský príspevok a dotknutým geografickým trhom práce. Okrem iného poznamenáva, že legitímnosť takého cieľa uznal Súdny dvor, konkrétne vo svojom rozsudku z 11. júla 2002, D’Hoop (C-224/98, Zb. s. I-6191).
- 12 Vo svojom dovolaní však D. Prete uvádza, že uvedená podmienka vzhľadom na svoju príliš všeobecnú a vylučujúcu povahu ide nad rámec toho, čo je potrebné vo vzťahu k uvedenému cieľu, takže za okolností prejednávaneho prípadu mal Cour de travail de Mons jej uplatnenie odmietnuť. Uvedený súd, ktorému prislúchalo overiť, či registrácia D. Preteovej na úrade práce ako uchádzačky o zamestnanie, ako aj jej usadenie sa v Belgicku po sobáší s belgickým štátnym príslušníkom vytvorili požadované spojenie s belgickým trhom práce, nesprávne prijal záver, že o taký prípad nešlo, a odmietol D. Preteovej priznať čakateľský príspevok. Jej vylúčenie z poberania uvedeného príspevku nebolo spojené s obavou spočívajúcou v predchádzaní sťahovaniu sa s jediným cieľom poberať takéto príspevky a porušilo právo dotknutej osoby na rešpektovanie jej rodinného života, ako aj zásadu práva Spoločenstva, ktorá od každého členského štátu vyžaduje, aby zabezpečil optimálne podmienky na integráciu rodiny pracovníka Spoločenstva.
- 13 V tomto kontexte Cour de cassation rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Bránia články 12 [ES], 17 [ES], 18 [ES] a prípadne článok 39 [ES] ustanoveniu vnútroštátneho práva, ktoré podobne ako článok 36 ods. 1 prvý pododsek bod 2 písm. j) [kráľovského nariadenia] podriaďuje právo na čakateľský príspevok pre mladého človeka, štátneho príslušníka [Únie], ktorý nemá štatút pracovníka v zmysle článku 39 [ES], absolvoval stredoškolské štúdium v [Únii], ale nie vo vzdelávacom zariadení spravovanom, podporovanom alebo uznanom niektorým spoločenstvom [Belgického kráľovstva], a je buď držiteľom dokladu vydaného jedným z týchto

spoločenstiev potvrdzujúceho rovnocennosť tohto štúdia s certifikátom o štúdiu vydaným skúšobnou komisiou jedného z týchto spoločenstiev príslušnou pre štúdium v týchto belgických vzdelávacích zariadeniach, alebo dokladu o spôsobilosti začať vyššie vzdelávanie, podmienke, aby tento mladý človek predtým absolvoval šesť rokov štúdia vo vzdelávacom zariadení spravovanom, podporovanom alebo uznanom niektorým spoločenstvom [Belgického kráľovstva], ak je táto podmienka výlučná a absolútna?

2. Predstavujú v prípade kladnej odpovede okolnosti, že mladý človek uvedený v prvej otázke, ktorý neabsolvoval šesť rokov štúdia v belgickom vzdelávacom zariadení, býva v Belgicku so svojim belgickým manželským partnerom a je zaregistrovaný na belgickom úrade práce ako uchádzač o zamestnanie, skutočnosti, ktoré treba zohľadniť pri posudzovaní spojenia tohto mladého človeka s belgickým trhom práce z hľadiska článkov 12 [ES], 17 [ES], 18 [ES] a prípadne článku 39 [ES]? Do akej miery treba zohľadniť dĺžku trvania tohto pobytu, manželstva a registrácie v zozname uchádzačov o zamestnanie?“

O prejudiciálnych otázkach

- 14 Svojimi dvomi otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 12 ES, 17 ES, 18 ES alebo prípadne 39 ES majú vykladať tak, že im odporuje ustanovenie, akým je ustanovenie sporné v konaní vo veci samej, ktoré podriaďuje právo na čakatelský príspevok, ktorý môžu poberať mladí ľudia hľadajúci si prvé zamestnanie, podmienke, že dotknutá osoba absolvovala aspoň šesť rokov štúdia vo vzdelávacom zariadení hostiteľského členského štátu, vzhľadom na príliš výlučnú povahu takejto podmienky najmä v tom, že bráni akejkoľvek možnosti priznať uvedený príspevok mladej žene, štátnej príslušníčke iného členského štátu, ktorá, hoci neabsolvovala štúdium v takomto zariadení, sa nachádza v situácii, keď sa vydala za štátneho príslušníka hostiteľského členského štátu, býva s ním v uvedenom štáte a je zaregistrovaná ako uchádzačka o zamestnanie na úrade práce uvedeného štátu. Vnútroštátny súd chce v tejto súvislosti najmä vedieť, či okolnosti charakterizujúce uvedenú situáciu majú byť zohľadnené na účely overenia existencie skutočného spojenia medzi dotknutou osobou a pracovným trhom hostiteľského členského štátu.

Úvodné pripomienky

- 15 Na úvod treba poznamenať, že konanie vo veci samej sa týka rozhodnutia z 11. septembra 2003, ktorým bola zamietnutá žiadosť D. Preteovej o priznanie čakatelského príspevku od 1. júna 2003.
- 16 Z toho vyplýva, že ustanovenia zmlúv, z ktorých treba v prejednávanej veci vychádzať, sú ustanovenia Zmluvy o ES v znení vyplývajúcom zo Zmluvy z Nice.
- 17 Treba tiež poznamenať, že vnútroštátny súd vo svojich otázkach poukazuje na články 12 ES, 17 ES, 18 ES a prípadne článok 39 ES.
- 18 V tejto súvislosti treba hneď na úvod pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že článok 12 ES, ktorý zakotvuje všeobecnú zásadu zákazu akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, sa môže samostatne uplatniť len v situáciách upravených právom Únie, pre ktoré Zmluva nestanovuje osobitné pravidlá zákazu diskriminácie (pozri najmä rozsudky z 30. mája 1989, Komisia/Grécko, 305/87, Zb. s. 1461, bod 13; z 12. mája 1998, Gilly, C-336/96, Zb. s. I-2793, bod 37; z 26. novembra 2002, Oteiza Olazabal, C-100/01, Zb. s. I-10981, bod 25, ako aj z 15. septembra 2011, Schulz-Delzers a Schulz, C-240/10, Zb. s. I-8531, bod 29).
- 19 Zásada zákazu diskriminácie bola v oblasti voľného pohybu pracovníkov vykonaná článkom 39 ES, ako aj predpismi sekundárneho práva, najmä nariadením Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15)

(pozri najmä rozsudky Komisia/Grécko, už citovaný, bod 12; Gilly, už citovaný, bod 38; z 23. marca 2004, Collins, C-138/02, Zb. s. I-2703, bod 55, ako aj Schulz-Delzers a Schulz, už citovaný, bod 29 a citovanú judikatúru).

- 20 Pokiaľ ide o článok 18 ES, ktorý všeobecným spôsobom formuluje právo každého občana Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, judikatúrou je ustálené, že tento článok nachádza osobitný výraz, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, v článku 39 ES (pozri najmä rozsudky Oteiza Olazabal, už citovaný, bod 26; z 11. septembra 2007, Hendrix, C-287/05, Zb. s. I-6909, bod 61, ako aj Schulz-Delzers a Schulz, už citovaný, bod 30).

O uplatniteľnosti článku 39 ES

- 21 Článok 39 ods. 2 ES stanovuje, že voľný pohyb pracovníkov zahŕňa zrušenie akejkoľvek diskriminácie pracovníkov členských štátov na základe štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o zamestnanie, odmenu za prácu a ostatné pracovné podmienky.
- 22 Článok 39 ods. 3 ES udeľuje štátnym príslušníkom členských štátov právo voľne sa pohybovať na území iných členských štátov a zdržiavať sa tam s cieľom hľadať zamestnanie. Na štátnych príslušníkoch členského štátu, ktorí sa uchádzajú o zamestnanie v inom členskom štáte, sa teda vzťahuje pôsobnosť článku 39 ES, a preto majú právo na rovnaké zaobchádzanie podľa odseku 2 tohto ustanovenia (pozri najmä rozsudok Collins, už citovaný, body 56 a 57).
- 23 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na určenie rozsahu práva na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o osoby, ktoré sa uchádzajú o zamestnanie, sa však musí táto zásada vykladať z hľadiska ostatných ustanovení práva Únie, najmä z hľadiska článku 12 ES (rozsudok Collins, už citovaný, bod 60).
- 24 Občania Únie, ktorí majú v súlade so zákonom pobyt na území hostiteľského členského štátu, sa môžu odvolávať na článok 12 ES v každej situácii, ktorá spadá do rozsahu pôsobnosti *ratione materiae* práva Únie. Poslaním štatútu občana Únie je byť základným štatútom štátnych príslušníkov členských štátov, ktorý umožňuje tým z nich, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii, aby sa s nimi bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a bez toho, aby boli dotknuté výnimky výslovne stanovené v tejto súvislosti, z právneho hľadiska zaobchádzalo rovnako (pozri najmä rozsudok Collins, bod 61 a citovanú judikatúru).
- 25 Súdny dvor už v tejto súvislosti spresnil, že vzhľadom na zavedenie občianstva Únie a súdny výklad práva na rovnaké zaobchádzanie, ktoré majú občania Únie, už nie je možné vylúčiť z pôsobnosti článku 39 ods. 2 ES, ktorý je obsahovým vyjadrením základnej zásady rovnosti zaobchádzania zaručenej článkom 12 ES, plnenie finančnej povahy určené na uľahčenie prístupu k zamestnaniu na trhu práce členského štátu (pozri rozsudky Collins, už citovaný, bod 63, a z 15. septembra 2005, Ioannidis, C-258/04, Zb. s. I-8275, bod 22).
- 26 Je nesporné, že čakateľský príspevok, ktorý upravuje vnútroštátna právna úprava sporná vo veci samej, je sociálnou dávkou, ktorej cieľom je uľahčiť mladým ľuďom prechod zo školy na trh práce (pozri najmä rozsudky D’Hoop, už citovaný, bod 38, a Ioannidis, už citovaný, bod 23).
- 27 Je takisto nesporné, že D. Prete mala k dátumu podania svojej žiadosti o uvedený príspevok postavenie štátnej príslušníčky členského štátu, ktorá si po ukončení štúdia hľadá zamestnanie v inom členskom štáte.
- 28 Za týchto okolností sa dotknutá osoba môže dovolávať článku 39 ES na podporu toho, že s ňou nemožno zaobchádzať diskriminačne z dôvodu štátnej príslušnosti v súvislosti s priznaním čakateľského príspevku (pozri v tomto zmysle rozsudok Ioannidis, už citovaný, bod 25).

O existencii rozdielneho zaobchádzania

- 29 Podľa ustálenej judikatúry pravidlo rovnosti zaobchádzania stanovené v článku 39 ES zakazuje nielen zjavnú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ale aj akúkoľvek skrytú formu diskriminácie, ktorá v dôsledku uplatnenia iných kritérií rozlišovania v skutočnosti vedie k rovnakému výsledku (pozri najmä rozsudok Ioannidis, už citovaný, bod 26 a citovanú judikatúru).
- 30 Právna úprava sporná v konaní vo veci samej zavádza rozdielne zaobchádzanie podľa toho, či mladí ľudia, ktorí si hľadajú prvé zamestnanie, môžu alebo nemôžu preukázať absolvovanie aspoň šiestich rokov stredoškolského štúdia v belgickom vzdelávacom zariadení.
- 31 Podmienku týkajúcu sa potreby absolvovania štúdia vo vzdelávacom zariadení hostiteľského členského štátu už na základe jej povahy ľahšie splnia vlastní štátni príslušníci, a preto hrozí znevýhodnenie najmä štátnych príslušníkov iných členských štátov (pozri analogicky rozsudok Ioannidis, už citovaný, bod 28).

O odôvodnení rozdielneho zaobchádzania

- 32 Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, rozdielne zaobchádzanie, ako je rozdielne zaobchádzanie uvedené vyššie, možno odôvodniť iba vtedy, ak sa opiera o objektívne dôvody nezávislé od štátnej príslušnosti dotknutých osôb a primerané cieľu legitímne sledovanému vnútroštátnym právom (pozri najmä rozsudok D’Hoop, už citovaný, bod 36; Collins, už citovaný, bod 66, ako aj Ioannidis, už citovaný, bod 29).
- 33 V tejto súvislosti, čo sa týka príspevku, o aký ide v konaní vo veci samej, ktorý má za cieľ uľahčiť mladým ľuďom prechod zo školy na trh práce, Súdny dvor uznal, že je legitímne, keď sa vnútroštátny zákonodarca chce ubezpečiť, že existuje skutočné spojenie medzi žiadateľom o uvedený príspevok a dotknutým územím trhu práce (pozri najmä rozsudky D’Hoop, už citovaný, bod 38; Collins, už citovaný, body 67 a 69, ako aj Ioannidis, už citovaný, bod 30).
- 34 Pokiaľ ide o požiadavku proporcionality, treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že jediná podmienka týkajúca sa miesta získania diplomu o ukončení stredoškolského štúdia, akú obsahuje článok 36 ods. 1 prvý pododsek bod 2 písm. a) kráľovského nariadenia, má príliš všeobecný a výlučný charakter, keďže nespravodlivo vyzdvihuje prvok, ktorý nie je nevyhnutne ukazovateľom skutočného a účinného stupňa spojenia medzi žiadateľom o čakaťský príspevok a územím trhu práce, pričom vylučuje akýkoľvek iný ukazovateľ. Vyvodil z toho, že uvedená podmienka zachádza nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa (pozri rozsudky D’Hoop, už citovaný, bod 39, a Ioannidis, už citovaný, bod 31).
- 35 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že práve s cieľom napraviť túto situáciu bola článkom 36 ods. 1 prvým pododsekom bodom 2 písm. j) kráľovského nariadenia zavedená sporná podmienka, alternatívna k podmienke súvisiacej s miestom získania diplomu a týkajúca sa požiadavky absolvovania aspoň šiestich rokov štúdia vo vzdelávacom zariadení spravovanom, podporovanom alebo uznanom niektorým z belgických spoločenstiev.
- 36 Belgická vláda vo svojich pripomienkach predložených pred Súdnym dvorom potvrdila, že sporná podmienka má za cieľ zabezpečiť existenciu skutočného spojenia medzi žiadateľom o uvedený príspevok a belgickým trhom práce, a tvrdila, že takáto podmienka spĺňa požiadavky vyplývajúce zo zásady proporcionality, uvádzajúc v tejto súvislosti najmä, že počet rokov štúdia, ktoré vyžaduje, nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie uvedeného cieľa nevyhnutné.
- 37 V prejednávanej veci sa však nezdá potrebné, aby sa Súdny dvor vyslovil o otázke, či uvedená podmienka prípadne porušuje zásadu proporcionality z dôvodu dĺžky požadovaného štúdia.

- 38 Ako totiž vyplýva z okolností konania vo veci samej, D. Prete v Belgicku neabsolvovala žiadne štúdium, takže čakaťský príspevok by jej bol odmietnutý, aj keby sporná podmienka vyžadovala, aby dotknutá osoba mohla preukázať štúdiá absolvované v belgickom vzdelávacom zariadení trvajúce kratšie ako šesť rokov, bez ohľadu na prípadné kratšie trvanie.
- 39 Súdnemu dvoru teda postačuje skúmať otázku, či prípadné konštatovanie nezlučiteľnosti predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy s článkom 39 ES môže vyplývať z okolnosti, že dôsledkom uvedenej právnej úpravy, keďže stanovuje podmienku vzťahujúcu sa na potrebu absolvovania štúdia v belgickom zariadení, je vylúčenie zohľadnenia okolností, ktoré, hoci nie sú spojené s miestom absolvovania štúdia, napriek tomu preukazujú existenciu skutočného spojenia medzi dotknutou osobou a predmetným geografickým trhom práce.
- 40 Pokiaľ ide v tejto súvislosti o okolnosti konania vo veci samej, treba pripomenúť, že toto konanie sa týka štátnej príslušníčky členského štátu, ktorá má už približne dva roky bydlisko v hostiteľskom členskom štáte v nadväznosti na sobáš so štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu, a už šesťnásť mesiacov je registrovaná ako uchádzačka o zamestnanie na úrade práce toho istého členského štátu a, ako vyplýva zo spisu predloženého Súdnemu dvoru, preukázala, že podniká skutočné kroky s cieľom nájsť si zamestnanie.
- 41 Belgická vláda vo vzťahu k tomu uvádza, že manželstvo uzavreté so štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu a následné premiestnenie bydliska do tohto členského štátu predstavujú záležitosti zo súkromného života, ktoré nemajú vzťah k trhu práce uvedeného štátu. Zaregistrovanie sa ako uchádzač o zamestnanie predstavuje iba obyčajnú administratívnu formalitu, ktorú možno jednoducho splniť. Tieto okolnosti v dôsledku toho neimplikujú, najmä pokiaľ ide o osobu, ktorá sa podobne ako D. Prete usadí v pohraničnom regióne členského štátu, kde absolvovala štúdium a kde bude, prirodzene, lepšie pripravená nastúpiť na trh práce, že dotknutá osoba sa môže obrátiť iba na trh práce hostiteľského členského štátu.
- 42 V rámci rozdelenia právomocí stanoveného v článku 267 ZFEÚ prislúcha v zásade vnútroštátnemu súdu, aby dbal o rešpektovanie zásady proporcionality (pozri najmä rozsudok z 19. marca 2002, Lommers, C-476/99, Zb. s. I-2891, bod 40). Je teda úlohou vnútroštátnych súdov, aby v tomto kontexte určili, či okolnosti prejednávanej veci preukazujú existenciu skutočného spojenia s dotknutým trhom práce (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. júna 2009, Vatsouras a Koupatantze, C-22/08 a C-23/08, Zb. s. I-4585, bod 41).
- 43 Z judikatúry Súdného dvora však tiež vyplýva, že Súdny dvor má právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prostriedky vyplývajúce z práva Únie, ktoré mu umožnia posúdiť zlučiteľnosť vnútroštátnych právnych predpisov s právnou úpravou Únie na rozhodnutie vo veci, ktorú rozhoduje. V prejednávanej veci vnútroštátny súd navyše formuloval rôzne špecifické otázky, na ktoré treba dať odpoveď (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok Lommers, už citovaný, bod 40).
- 44 V tomto kontexte treba konštatovať, že s výhradou konečného posúdenia skutkového stavu, ktoré, ako bolo práve pripomenuté, prislúcha vnútroštátnym súdom, okolnosti, ako sú okolnosti opísané v bode 40 toho rozsudku, sa zdajú, ako to poznamenal aj generálny advokát v bodoch 48 a 49 svojich návrhov, umožňujú stanoviť existenciu skutočného spojenia s trhom práce hostiteľského členského štátu, a to hoci dotknutá osoba neabsolvovala štúdium vo vzdelávacom zariadení tohto štátu.
- 45 V tejto súvislosti treba hneď na úvod odmietnuť tvrdenia, ktoré uvádza belgická vláda, podľa ktorých osoba, ako je D. Prete, teda osoba, ktorá býva v blízkosti hranice členského štátu, v ktorom absolvovala štúdium, sa prirodzenejšie uplatní pri vstupe na trh práce uvedeného štátu, s ktorým má spojenie. Na jednej strane treba poznamenať, že vedomosti získané študentom počas štúdia ho vo všeobecnosti nepredurčujú stať sa súčasťou daného geografického trhu práce (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. marca 2005, Bidar, C-209/03, Zb. s. I-2119, bod 58). Na druhej strane treba konštatovať, že

okolnosti uvádzané belgickou vládou na odôvodnenie prípadnej existencie spojenia medzi dotknutou osobou a francúzskym trhom práce nie sú v žiadnom prípade okolnosťami, ktoré by za okolností konania vo veci samej bránili vytvoreniu takéhoto spojenia s belgickým trhom práce.

- 46 Následne v súvislosti s tým treba pripomenúť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že existenciu skutočného spojenia s trhom práce členského štátu možno overiť najmä zistením, že dotknutá osoba počas primerane dlhého obdobia skutočne a efektívne hľadala prácu v danom členskom štáte (rozsudky Collins, už citovaný, bod 70, ako aj Vatsouras a Koupatantze, už citovaný, bod 39).
- 47 Súdny dvor tiež uznal, že aj pobyt v členskom štáte je schopný prípadne zaručiť skutočné spojenie s trhom práce hostiteľského členského štátu, spresňujúc okrem toho, že ak sa požaduje dĺžka pobytu, aby sa splnila uvedená podmienka spojenia s trhom práce, potom nesmie presiahnuť to, čo je potrebné na ubezpečenie sa vnútroštátnych orgánov, že dotknutá osoba sa skutočne uchádza o zamestnanie na trhu práce v hostiteľskom členskom štáte (rozsudok Collins, už citovaný, bod 72).
- 48 Nakoniec okolnosť, že žalobkyňa v konaní vo veci samej sa, uplatňujúc slobodu pohybu zaručenú občanom Únie článkom 18 ES, presťahovala do hostiteľského členského štátu s cieľom zriadiť si tam spoločné bydlisko po sobášii so štátnym príslušníkom uvedeného členského štátu, nemôže byť ignorovaná pri posúdení, či D. Prete má skutočné spojenie s trhom práce uvedeného členského štátu.
- 49 V tomto kontexte treba na jednej strane, ako už bolo zdôraznené v bode 25 tohto rozsudku, pripomenúť, že vzhľadom na zavedenie systému občianstva Únie a výklad práva na rovnaké zaobchádzanie, ktoré je zaručené občanom Únie, súdnou judikatúrou, Súdny dvor konštatoval, že z pôsobnosti článku 39 ods. 2 ES nie je možné vylúčiť plnenie finančnej povahy určené na uľahčenie prístupu k zamestnaniu na trhu práce členského štátu.
- 50 Na druhej strane okolnosti vyplývajúce z rodinných pomerov žiadateľa o čakatelský príspevok tiež môžu prispievať k preukázaniu existencie skutočného spojenia medzi žiadateľom a hostiteľským členským štátom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júla 2011, Stewart, C-503/09, Zb. s. I-6497, bod 100). V tejto súvislosti existencia úzkych väzieb najmä osobnej povahy vytvorených s hostiteľským členským štátom, kde dotknutá osoba po sobášii so štátnym príslušníkom uvedeného členského štátu trvalo býva a zdržiava sa, obvykle môže prispieť k vzniku trvalého spojenia medzi dotknutou osobou a novým členským štátom jej pobytu, vrátane jeho trhu práce (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. septembra 1988, Bergemann, 236/87, Zb. s. 5125, body 20 až 22).
- 51 Z vyššie uvedeného vyplýva, že okolnosti, ktoré charakterizujú konanie vo veci samej, ponúkajú konkrétnu ilustráciu toho, že podmienka, akou je podmienka stanovená článkom 36 ods. 1 prvým pododsekom bodom 2 písm. j) kráľovského nariadenia, v rozsahu, v akom bráni zohľadneniu iných potenciálne reprezentatívnych dôkazov o skutočnej miere spojenia žiadateľa o čakatelský príspevok s geografickým trhom práce, ide nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje.
- 52 Vzhľadom na všetko uvedené vyššie treba na položené otázky odpovedať, že článku 39 ES odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie sporné v konaní vo veci samej, ktoré podriaďuje právo na čakatelský príspevok, ktorý môžu poberať mladí ľudia hľadajúci si prvé zamestnanie, podmienke, že dotknutá osoba absolvovala aspoň šesť rokov štúdia vo vzdelávacom zariadení hostiteľského členského štátu, vzhľadom na to, že uvedená podmienka bráni zohľadneniu iných reprezentatívnych dôkazov, ktoré môžu preukázať existenciu skutočného spojenia medzi žiadateľom o príspevok a predmetným geografickým trhom práce, a preto ide nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa, ktorý uvedené ustanovenie sleduje, a to zabezpečiť existenciu takéhoto spojenia.

O trovách

- 53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článku 39 ES odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie sporné v konaní vo veci samej, ktoré podriaďuje právo na čakatelský príspevok, ktorý môžu poberať mladí ľudia hľadajúci si prvé zamestnanie, podmienke, že dotknutá osoba absolvovala aspoň šesť rokov štúdia vo vzdelávacom zariadení hostiteľského členského štátu, vzhľadom na to, že uvedená podmienka bráni zohľadneniu iných reprezentatívnych dôkazov, ktoré môžu preukázať existenciu skutočného spojenia medzi žiadateľom o príspevok a predmetným geografickým trhom práce, a preto ide nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa, ktorý uvedené ustanovenie sleduje, a to zabezpečiť existenciu takéhoto spojenia.

Podpisy